

Det lovløse fængsel

- Besøg i San Pedro fængslet i La Paz, Bolivia

Tag med på "prison tour" i det lovløse San Pedro-fængsel. Et fængsel, hvor de indsatte selv laver reglerne, hvor kokain er tilgængelig overalt, og hvor fangerne lever under forhold fra den yderste fattigdom til den ypperste luksus. Hvor selvjustitsen råder, og hvor himmel og helvede bor dør om dør.

TEKST OG FOTO: JAKOB ØSTER

Gennem fængselslågens kolde ståltremmer betragtede vi på afstand menneskemylderet på fængslets gårdsplads. Inde i fængslet kunne vi ikke få øje på en eneste uniformeret vagt. I porten hvor vi stod, var der til gengæld masser af fængselsvagter samt en hoben af andet godtfolk, hvis tilknytning til stedet vi ikke anede det ringeste om. Vores nerver hang i laser uden på tøjet, og de mange folk omkring os i porten gjorde ikke situationen meget bedre.

Vi udpegede en fængselsbetjent og gjorde, hvad vi var blevet instrueret i at gøre. Diskret stak vi ham en femdollarseddel og spurgte efter Thomas fra Liverpool. Uden at mæle et ord lod betjenten os passere det sidste stykke gennem porten. Vi havde ikke den fjerneste idé om, hvad der skulle til for også at få ham til at åbne den tunge tremmelåge, som vi nu stod presset helt op i mod. Svaret lod dog ikke vente længe på sig, for snart flokkedes en hob af indsatte lige bag lågens ru tremmer. "Que Quires?" "Eres buscando, Thomas?" og "You want Thomas?", lød nogle af de mange råb fra flokken, der åbenbart havde luret, hvad vores visit drejede sig om. Vi valgte at henvende os til en indsat, der ikke så særlig kriminel ud.

"Give me one dollar!", sagde han straks med et smil. Manden fik, hvad manden forlangte, og væk som vinden var han. Farvel lille dollar, tænkte vi og gik i gang med at diskutere en plan B. Det havde vi dog ikke behovet, for straks efter dukkede den tilforladeligt udseende mand op igen med Thomas McFadden ved sin side.

Prison tour

"You guys want a prison tour?" sagde Thomas på sin syngende scouse-dialekt. Thomas var en lille, sorgløs, sort mand med en krop som en tønne og et smilende ansigt. Han virkede åben og ligetil og mindede mere om en engelsk fodboldfan end en hærdet kriminel. "That'll be 10 dollars, guys". Vi hostede op med de krævede ti dollars, Thomas blinkede til en vagt, og øjeblikket efter var lågen låst op, og vi var inde i det lovløse fængsel.

Fængslet lignede ikke et fængsel. Faktisk var det ikke meget anderledes end de små distrikter i El Alto uden for murene. Her var børn, der legede. Legende børn i et fængsel. Meget underligt. Her var små butikker og gadehandlere, der solgte frugter. Her var kvinder. Kvinder i et mandefængsel. Også underligt.

Tværs over gårdspladsen hang vasketøj til tørre i den bagende varme middagsol. Det virkede som et hyggeligt sted. Men hvor var morderne? Hvor var voldtægtsforbryderne og narkosmuglerne?

"Over det hele" sagde Thomas og tilføjede, uden at blinke: "Jeg er selv en af dem". Thomas var blevet taget med 850 gram ren kokain og afventede på tredje år, at der skulle falde dom i hans sag. Han var havnet her, fordi nogen havde sladret. "Skiderikkerne narrede mig", var det eneste, han ville fortælle om den sag.

"I skal ikke være bange", sagde Thomas, da vi gik gennem fængslet mod hans celle. "Jeg har masser af venner herinde. De holder hånden over jer". Gudskelov, tænkte vi, og håbede, at nogen også holdt hånden over de mange kvinder og børn, vi lige havde set. Thomas' celle var en sweatbox. En lille betonkasse på otte kvadratmeter uden vinduer med en seng i den ene ende og et bord og en stol i den anden. Et nøgent lysstofrør lyste cellen op. "Jeg har selv købt den", sagde Thomas: "Det er en two star, og I er med til at betale".

Billede øverst til venstre: Narkobaronen Barbachocas residens er bygget ovenpå det øvrige fængsel og er forsynet med al tænkelig luksus indeni.

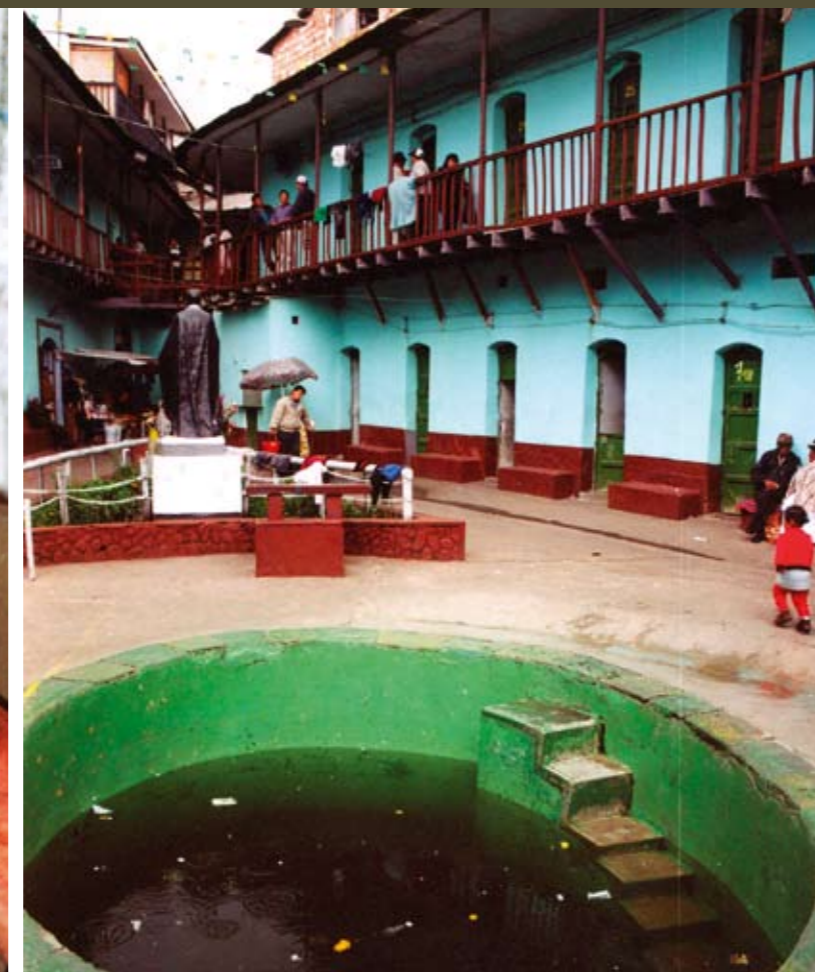
Billede øverst til højre: Åbent bur ind til morder med kniv. Eller muligvis blot en narkohandler der er ude på lidt sjov og ballade.

Billede nederst til venstre: Kokainbase eller crack er billig, uforarbejdet kokain, der kan ryges, og som er afsindigt vanedannende.

Billede nederst til højre: Fængslets swimmingpool i den 1-stjernede afdeling, hvor pædofile bliver tortureret. Nogle af dem ender deres dage på poolens bund.

"Fængslet lignede ikke et fængsel. Faktisk var det ikke meget anderledes end de små distrikter i El Alto uden for murene. Her var børn, der legede. Legende børn i et fængsel. Meget underligt."

Mordere solgte grøntsager

Cellerne i San Pedro fængslet ejedes af de indsatte. Fængslet var delt op i otte sektioner, og i sektionerne var cellerne ligesom hoteller klassificerede efter, hvor mange stjerner de havde. De dyreste 5-stjernede celler kostede op mod 80.000 kroner. De eneste celler, der var gratis, var dem uden stjerner, men der fik man også, hvad man ikke betalte for. Cellerne var små, kolde, uhumske fangehuller, hvor der knap var tilstrækkelig gulvplads til at de 4-5 indsatte, der delte cellen, kunne ligge udstrakt. Der stank af kokain-base, urin og chicha - en stærk alkoholisk lokalt produceret drik. Det var som at stikke hovedet ind i et gravkammer, hvor ligene havde tømmermænd.

Ikke overraskende gjorde de indsatte alt, hvad de kunne for at undgå den nulstjernede afdeling. Det krævede kun én ting: penge. Havde man ikke råd til at bløde de tre tusinde, en 1-stjernet celle kostede, kunne man leje den for 30 kroner om måneden. "Hvordan får man penge i et fængsel?", spurgte vi Thomas. "Du arbejder", sagde han. "Hvis du da ikke har en opsparing uden for murene, eller en kone der kan forsørge dig". Der var derfor en livlig aktivitet blandt alle fængslets små entreprenører, der - med pistolen for panden - forsøgte at få hverdagen til at hænge sammen. En gangster-mikroøkonomi, hvor kun de stærkeste overlevede. Mordere solgte grøntsager. Narkohandlere drev små butikker og restauranter. Smuglere og tyveknegte rendte ærinder. Og nogle solgte dope. Til hinanden. Til os turister. Til hvem fanden der ville købe. Alt for penge - for penge var alt i San Pedro.

For de rige indsatte var San Pedro et slaraffenland. Det var som at bo på hotel inde midt i et fængsel. I de 4- og 5-stjernede sektioner var cellerne indrettede med telefon, kabel-tv og eget køkken og badeværelse. De rige fanger

hyrede de fattige til at gøre rent, lave mad, vaske tøj og gå til hånde. I fællesområderne var der billard og selvfølgelig både en italiensk og en kinesisk restaurant. Havde man penge i San Pedro, kunne man leve som en konge.

"Det var som at stikke hovedet ind i et gravkammer, hvor ligene havde tømmermænd."

Narkobaronernes konge

Kongen over dem alle hed Amado Pacheco, men var kendt som Barbachoca. Barbachoca - eller "rødskæg" som navnet betyder - var en glat og veltalende international narkobaron, der uheldigvis for ham havde fået sit private fly ransaget, da han mellemlandede i Mexico på vej fra Bolivia til USA. Flyet viste sig at indeholde intet mindre end 4,2 tons ren kokain, svarende til næsten 1 % af hele verdens samlede kokainforbrug i et helt år. Den gode Barbachoca måtte derfor en god lang tur i kachotten. Nøglen til hans celle var smidt væk på ubestemt tid, men heldigvis for ham havde han nået at stikke lidt skillinger i madrassen og var havnet her i San Pedro, hvor alt var til salg. Og hvorfor skulle en narkogangster af format nøjes med en 5-stjernet celle, når han ved hjælp af lidt bestikkelse kunne få lov at opføre sit eget domicil? Barbachoca havde ønsket sig udsigt ud over El Alto til de smukke Andesbjerge, så derfor havde han naturligvis fået bygget en kæmpe lejlighed ovenpå den 5-stjernede sektion. Her havde han jacuzzi, internet og fem tjenere, der konstant vartede ham op. Han måtte ikke forlade fængslet, men ellers gjorde han, hvad der passede ham. Sniffede uendelige baner af den rene kokain og hyggede sig med sine mange smukke, unge elskerinder, som

han betalte vagterne for at lade komme på besøg.

Indenfor murene bestemte de indsatte. Der var ingen vagter, og politiet blandede sig ikke. Officielt var fængslet styret af otte demokratisk valgte fanger. I praksis var det de stærke og rige fanger, der bestemte næsten alt. Vagternes funktion begrænsede sig til at vogte porten og ydermurene. Det var et lukrativt job at være vagt, for der blev dagligt betalt store summer i "afgift" for at få transporteret ulovlige varer og gæster ud og ind af fængslet. Rygtet sagde, at man som vagt skulle betale en stor sum i bestikkelse for at få lov at arbejde for San Pedro fængslet, fordi så mange vagter var interesseret i det indbringende arbejde.

Det kriminelle parlament

Trods manglen på politi og vagter virkede det som om, at der herskede lov og orden i fængslet. "Hvordan kan så mange kriminelle leve her uden opsyn, uden at der sker noget alvorligt?", spurgte vi Thomas. "Det kan de heller ikke altid", svarede han. "Om dagen er her okay, men om natten sker der ting og sager". Ifølge fængslets egne oplysninger døde fire fanger om måneden af naturlige årsager og "ulykker". Knivoverfald og bandeopgør om retten til at sælge narko var almindelige om natten i det lovløse fængsel. Og i et fængsel, hvor de indsatte selv lavede reglerne, havde det kriminelle parlament besluttet ikke at tolerere voldtægtsforbrydere og pædofile, som blev tæsket, tortureret og sendt på en "uendelig svømmetur til havets bund" i fængslets "swimmingpool".

Vores guidede rundtur førte os rundt i alle fængslets otte sektioner. Flere gange undervejs blev vi tilbudt kokain. Selv om fangerne forsikrede os, at de havde aftaler med vagterne om, at vi godt kunne få kokainen med ud af fængslet, tænkte vi, at det sikkert ikke var år-

hundredets bedste idé at købe kokain i et fængsel, hvor over halvdelen af de indsatte netop sad på grund af handel med selv samme stof. Endelig lidt valuta for studenterhuen, selv om dopedealerne slet ikke forstod vores argumenter.

Fremstilling af kokain

Vi fik lov til at besøge flere af de indsatte i deres celler. Ikke alle var lige så nemme at snakke med som Thomas. Nogle var psykisk syge, andre var fulde og en hel del var påvirkede af stoffer. Stofferne lå frit fremme og flød i mange celler, og flere fanger røg crack eller kokain-base, mens vi var på besøg. "Kokain-base er det eneste de har råd til" sagde Thomas. Kokain-base viste sig at være den billige ufærdige pasta, der bruges til fremstilling af kokain i pulverform. Stoffet benyttes typisk af fattige i tredje verdens lande, der ikke har råd til andet. "De ryger det, og når de først er begyndt holder de aldrig op" sagde Thomas.

Udenfor murene havde vi hørt et rygter om, at man i San Pedro kunne købe det rene kokain i Bolivia. Det havde vi svært ved at tro. "Jo, den er sgu god nok" sagde Thomas: "Fangerne får smuglet kokainpasta eller kokablade ind i fængslet. I flere celler er der laboratorier. Der fremstiller de rigtig kokain". Så havde vi set det med. Et kokainproducerende fængsel. Et grotesk paradoks. Nogenlunde lige så uforudsigeligt, som hvis nogen drev bordel i en kirke. Kvinder og børn kunne frit komme og gå i fængslet. De fleste af børnene, der boede i San Pedro, gik om dagen i skole udenfor fængslet. I skole om dagen og i fængsel om natten. "De har det ikke let" sagde Thomas, ", men det er meget bedre end at de skal leve udenfor på gaden. Og der er en meget bedre stemning herinde, fordi her er kvinder og børn". Vores rundtur nærmede sig sin afslutning. Alt åndede stadig fred og idyl på fængslets gårdsplads. Børn

legede. Mænd spillede fodbold. Kvinder handlede ind til aftensmaden. Folk var glade. Familieliv som i en hver anden sydamerikansk storby. Vidste man det ikke havde man aldrig gættet, at vi stod inde midt i et af kontinentets mest beryggede fængsler, hvor almindelige love ikke gjaldt, og hvor stofferne flød i stridende strømme.

Billeder fra venstre:

I gården til den 0-stjernede afdeling. Thomas fortalte skrækindjagende historier om livet i de uhumske celler i denne del af fængslet, som er den eneste, hvor der ikke skal betales husleje.

Porten ind til den korrupte kachot. Manden med kasketten udenfor porten er stort set den eneste vagt, vi ser under vores besøg.

En af de udenlandske narkokurerer der sidder i fængslet. Han er franskmand og så komplet vind og skæv, at han knapt registrerer vores besøg.

Besøg i Thomas McFaddens celle. Manden, der titter frem bag forhængen er vistnok Rusty Young der boede 4 mdr. i fængslet og senere skrev bogen 'Marching Powder' om opholdet i fængslet.

I den 4-stjernede afdeling ligger flere hyggelige caféer og restauranter, der frekventeres af velbeslåede indsatte.

Fakta San Pedro fængslet

Hvordan

Besøget fandt sted i oktober 1999. Vi traf tilfældigt nogle andre backpackere på Café Torino i La Paz, der fortalte os om fængslet og om Thomas fra Liverpool. På et tidspunkt var turene så populære, at de blev nævnt i Lonely Planet med en kort notits som "verdens mest bizarre turistattraktion". Turene blev stoppet omkring år 2003. Officielt fordi mange turister købte stoffer i fængslet. Muligvis var den reelle grund, at der var blevet skrevet en bog om fængslet.

Rusty Young

Rusty Young er en australsk forfatter. Som 24-årig boede han i 1999 i 4 måneder sammen med Thomas McFadden i fængslet. Rusty skrev bogen "Marching Powder" om opholdet i fængslet. Blev arresteret, da myndighederne fandt ud af, at han havde klistret optageudstyr til kroppen, men hurtigt løsladt igen.

Thomas McFadden

Født 1971 i Tanzania. Opvokset i Liverpool. Begyndte at smugle narko efter flere ture til Indien i teenageårene. Arresteret i 1996 og indsat i San Pedro fængslet. Ernærede sig ved at drive "prison tours" for backpackere. Fik efter tre års ventetid endelig sin dom, der lød på seks års fængsel. Blev købt fri af Rusty Young i slutningen af 1999, tre år før tid, på et tidspunkt, hvor Thomas frygtede for sit liv, da det var rygtedes, at der skulle skrives en bog om fængslet. Boede en periode efter løsladelsen sammen med Rusty i Bogotá. Bor og arbejder i dag som bygningsarbejder i London.

Statistik

Der er 1.500 indsatte i San Pedro fængslet. 200-300 børn bor i eller besøger fængslet dagligt. 80 procent af de indsatte er dømt eller anklaget for smugling af narkotika. De resterende 20 procent er enten mordere eller dømt/anklaget for andre alvorlige forbrydelser. Kun 25 procent af de indsatte er dømt, resten venter på deres dømsafsigelse. Coca Cola har et sponsorat, der sikrer dem eksklusive rettigheder til salg af alle læskedrikke i fængslet.